

ЗАРУБІЖНІ МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

У наш час держави, які прагнуть до високого рівня життя свого населення, мусять формувати свої економічні системи з урахування вимог глобалізації. Хоча деякі науковці, власне, починають висловлювати думку, що епоха глобалізації минає, а світовою економікою буде управляти локалізація державних інституцій. Кінець лютого 2022 року став новим глобальним викликом для усіх учасників міжнародних відносин. На території України нині ведуться бойові дії, уведено воєнний стан, що значно погіршило і без того хитке становище економіки країни. Таким чином, виникла гостра потреба у зміні вітчизняної економічної моделі.

Яскравим прикладом інноваційної моделі переформатування економіки є практика Ізраїлю. Адже Ізраїль веде цілеспрямовану державну підтримку розробок і впровадження інновацій у виробництво. Зокрема, задля створення конкурентоспроможної на світовому ринку продукції, Ізраїль приділяє особливу увагу фінансуванню наукової сфери. На рисунку 1 наводиться порівняння витрат на НДДКР у досліджуваних країнах [1]. Відтак, наразі Україна виділяє критично малі обсяги коштів на ведення інноваційної діяльності, що впливає на темпи розвитку економіки загалом.

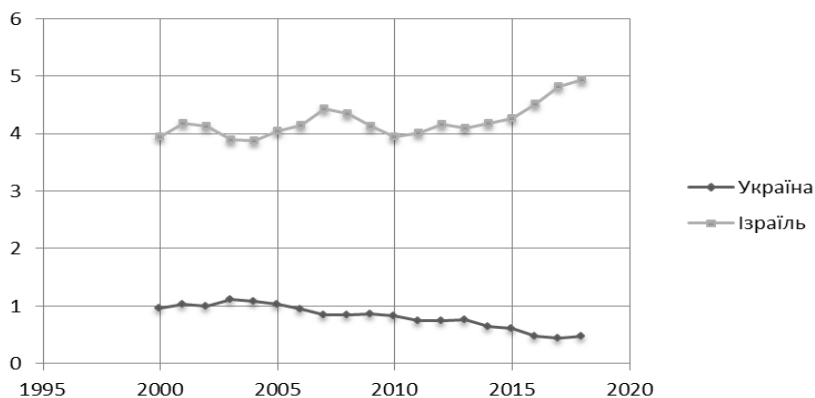

Рис. 1. Витрати на НДДКР, у % до ВВП

Розвиток інноваційної сфери в Україні відбувається за рахунок різних джерел фінансування (рис. 2), переважаними є власні ресурси суб'єктів господарювання[2].

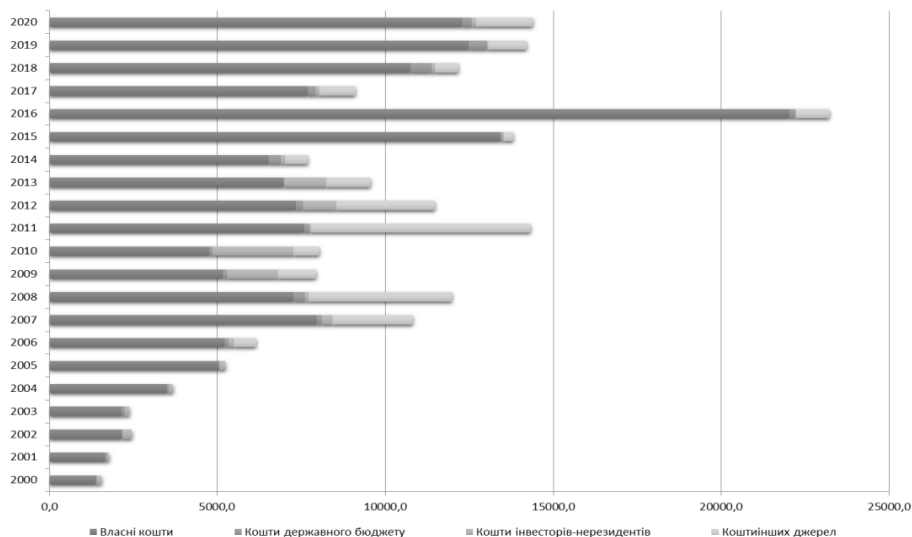

Рис. 2. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств України по рокам, млн. грн

Окрім чималого фінансування, в Ізраїлі також діє ціла низка державних програм підтримки та розвитку інновацій: технологічних інкубаторів, «Магнета», «Нофар», «Камін» тощо. Загалом же дана країна поділена на декілька економічних зон, а саме Тель-Авів, Хайфа, Єрусалим, південь і захід.

Підґрунтям вдалої трансформації Ізраїлю слугує взаємодія декількох чинників. Воєнний стан є основою мотивації до розвитку, а інновації становлять важливу частину оборонної галузі. Будучи бідною на природні ресурси, держава зосередилася на інноваціях. Не менш важливим фактором успіху Ізраїлю є те, що в країні приділяють значну увагу не лише розвитку науки, а й освіти у цілому. Оскільки для функціонування інноваційної економіки необхідно мати достатню кількість висококваліфікованих фахівців різного галузевого спрямування. Не останню роль відіграла і ЗЕД уряду Ізраїлю [3]. Отже, ізраїльський приклад інноваційної моделі розвитку економіки доводить, що орієнтування державної політики на інновації та конкурентоздатну продукцію з високою доданою вартістю сьогодні – є найдоцільнішим шляхом виходу країни з кризи, спричиненої воєнним станом. Для України така траєкторія є перспективною. Але для цього необхідно збільшити фінансування сфери науки, сприяти появі інноваційних інкубаторів і надавати пільги інноваційним підприємствам.

Література

1. The World Bank. Research and development expenditure (% of GDP) – Ukraine, Israel. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS?locations=UA-IL>
2. Держстат України. Джерела фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ni/dj_fin_igpp/dj_fin_idpp_u.htm
3. Амеліна А. Як Україні відновити економіку після війни. URL: <https://gazeta.ua/blog/56798/ak-ukrayini-vidnoviti-ekonomiku-pislya-vijni>